

Грим в модних інноваціях

А. Момчилова

Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, Україна
Corresponding author. E-mail: aelina.momchilova@gmail.com

Paper received 29.08.19; Accepted for publication 12.09.19.

<https://doi.org/10.31174/SEND-HS2019-205VII34-03>

Анотація. У статті визначено сутність гриму як інструменту прояву творчого потенціалу гримера-візажиста в контексті модних інновацій ХХІ ст.; простежено трансформацію змістовного наповнення слова «грим» в різних літературних джерелах та мистецьких практиках; здійснено мистецтвознавчий системний, комплексний аналіз художньо-образних трансформацій гриму в моді виділено характерні риси та основні тренди гриму модних колекцій.

Ключові слова: *грим, мода, модні інновації, візаж, візажист.*

Грим – найяскравіший елемент образу. Різні види видовищного мистецтва має свої особливості гриму. Для гриму балетних і оперних постановок характерні яскраві кольори, відсутні дрібні деталі, так як враховується велика віддаленість глядачів від сцени, що пояснюється наявністю оркестрової ями. У кінематографічному гримі особливу увагу приділяють деталям та їх ретельному опрацюванню, що зумовлюється використанням крупних планів акторів. Цирковий і естрадний грим має яскравий, святковий характер; тут широко використовуються люмінесцентні фарби і блискітки. Розкриття сценічного образу сприяють різні виразні засоби театрального мистецтва, в тому числі грим та зачіска. Як різновид декоративної косметики мистецтво гриму мало довгий шлях розвитку, при цьому змінювало та вдосконалювало свої форми. Кожна епоха видозмінювала грим, який ставав більш індивідуальним, відрізнявся неповторністю національного колориту. Кожна епоха, кожна країна вносила свої корективи в мистецтво гриму.

Аналіз наукової літератури, в якій подається мистецтвознавчий аналіз зазначеної проблеми у контексті принципів та технік оздоблення тіла людини в різних видах мистецтв, показав, що значна кількість робіт демонструє глибоку зацікавленість авторів у принципах, техніках оздоблення тіла людини, проявляється інтерес до роботи художника-гримера-візажиста в різних видах мистецтв та креативних індустрій. Проте, дані напрацювання не торкаються питань гриму як образотворення, яке існує в рамках модних інновацій ХХІ століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що переважна більшість авторів зосереджують свою увагу на технічних та образотворчих принципах створення макіяжу та накладення гриму акторам кіноіндустрії, театру, балету, серед них як вітчизняні дослідники (Р. Рагул «Грим» (1935), К.С. Станіславський «Мое життя в мистецтві» (1953), Т.Шухмина (1956), С. Школьников «Грим», Лі Бейган «Грим для театру, кино і телебачення», І.Сиромятнікова «Мистецтво гриму і макіяжу»), так і зарубіжні (Tom Savini «Grande Illusions: A Learn-By-Example Guide to the Art and Technique of Special Make-Up Effects», Herman Buchman «Film and Television Makeup». Vincent Kehoe «The Technique of the Professional Make-up Artist — Ultra-Style», Gretchen Davis, Mindy Hall «The Makeup Artist Handbook: Techniques for Film, Television,

Photography, and Theatre»). Основні принципи створення оздоблення тіла різними засобами і техніками декорування презентуються в книзі Елізи Тарнака «Стильний татуаж, пірсинг, боді-арт». Принципам декорування тіла за допомогою татуювання, шрамування та інших технік присвячені дослідження А. Н. Мещерякова «Татуювання: Хризантеми, дракони і молитви» (2003), Е.А. Бобринської «Футуристичний «грим»» (2005), Г.А. Гальперіної «Мова татуювання» (2003) та інші. У ході аналізу наукової та фахової літератури виявлено, що переважна більшість досліджень демонструє глибоку зацікавленість авторів у принципах, техніках оздоблення тіла людини, акцентується увага на особливостях роботи художника-гримера в різних видах мистецтв. Проте, дані напрацювання не торкаються питань гриму як образотворчого засобу в Fashion-індустрії.

Метою статті є аналіз гриму як інструменту прояву творчого потенціалу гримера-візажиста в контексті модних інновацій ХХІ ст. Методологія дослідження полягає у застосуванні історико-логічного й компаративного методів, на основі яких проаналізовано мистецькі та соціокультурні аспекти означеної проблеми.

Створення гриму в кіно і на подіумних майданчиках – важлива частина при роботі над художнім образом. Від майстерності художника по гриму на знімальному майданчику або подіумі залежить глядацьке сприйняття героїв і персонажів на екрані чи моделей в контексті Fashion-колекцій.

Грим – це мистецтво змінювати зовнішність актора і в першу чергу обличчя відповідно до вимог виконаної ролі чи загальної концепції художнього образу. Грим – надзвичайно давнє мистецтво, воно веде свій початок від первісних обрядів, пов'язаних тотемними тваринами. Схематично зародження і розвиток гриму можна представити наступною ланцюжком: тотем – антропозооморфна маска – маска з людським обличчям – розфарбування обличчя, що дозволяє, на відміну від маски, передавати як індивідуальні особливості, так і мімічну трансформацію вигляду актора або моделі. Деякі форми театру, засновані на древній класичній традиції і сьогодні зберігають вкрай умовний тип гриму, коли розфарбування обличчя актора максимально наближена до маски.

У сучасному театральному мистецтві грим надзвичайно різноманітний. Його характер залежить від багатьох чинників: жанру і стилю вистави, режисерської

концепції, загального декоративно-образотворчого рішення (включаючи розробку костюмів і світлову партитуру), а також фізичних даних актора і його пластичної трактування образу.

У найзагальнішому вигляді типи гриму можна розділити на «реалістичний» і «умовний».

Ці ж закони діють і в Fashion-колекціях.

Коли макіяжу стає недостатньо для того, щоб повністю візуально перевтілитися, коли ситуація вимагає чогось незвичайного і кардинально відрізняється від повсякденної картинки, – на допомогу приходить грим. Чарівне мистецтво, яке здатне створити не просто новий образ на обличчі людини, а й особистість, наділити новим характером, віком та іншими характеристиками.

Грим може стати в нагоді в театральних постановках, в фотосесіях, кіно та інших творчих проектах.

Мистецтво гриму дуже різноманітне і багатогранне, але класично виділяють два його варіанти: мальовничий і об'ємний. У першому випадку для створення текстур і обсягу використовуються тільки фарби, а в другому – всілякі об'ємні елементи на зразок накладок, аплікацій, штучної шкіри і волосся, пап'є-маше і так далі. Останній вид також називають пластичним.

Грим – складне, але дуже цікаве мистецтво. За допомогою основних законів гримувального мистецтва сучасні художники-візажисти створюють неперевершені образи. Аналіз сучасних модних колекцій дозволяє виділити основні тренди:

-Акцент на губи за допомогою класичної червоної помади. Вони можуть бути такими при нейтральному макіяжі, а також разом з іншими яскравими акцентами. Це, наприклад, темне волосся, густі брови, сильно підведені очі – тренд в стилі вісімдесятих.

-Готика. Модельєри в цьому сезоні вітають готичні образи. Чорні губи або максимально наближені до чорного, колір стиглої сливи. Очі готичного подіймного стилю оформляються незвичайними лініями при знебарвлених бровах.

-Графічні чорні очі. В тренді димчасті тіні, вигнуті контрастні лінії, всі відтінки чорного.

-Чіткі лінії. Ця тенденція передбачає велику різноманітність підводок: трикутні котячі очі, додаткові подвійні лінії всіх відтінків.

-Очі без макіяжу. Вітається природний макіяж, натуральні губи, сяюче обличчя, повна відсутність тіней, вій і брів.

-Акцент на вій. Незважаючи на те, що в цьому сезоні актуальний природний макіяж, можна підкреслити деякі риси. Наприклад, накладні вій можуть цілком змінити образ.

Модний грим-макіяж можна спостерігати на світових подіумах, отже в контексті мети нашого дослідження, варто зробити короткий огляд основних тенденцій подіймного гриму-макіяжу.

Розкішний показ Balmain, в якому брали участь найпопулярніші і затребувані моделі, відзначився і в тому, що стосується гриму. Том Пешо представив образ футуристичної амазонки: брутальна краса на губах і широкі чорні смоки навіюють думки про невідому космічність та ритуальність.

Брови продовжують «ширитися», і образи моделей на показі Loewe – чергова данина цьому тренду. Брови

в їх макіяжах були світлими, темними, густими або напівпрозорими, але обов'язково широкими. При цьому виглядають вони зовсім не недбаліми, а в міру «штучними».

Показ, присвячений культовому аромату Angel, насичений енергією 80-х, але в той же час був спрямований в майбутнє. Інопланетні загарбниці Мюглера носять гладкі зачіски і графічні стрілки строго чорного кольору. Поєднання двох різних течій, ретро і футуризму, відбилосся в образах: вони чорно-білі, як старе кіно, але текстури і форми не викликають ніякого сумніву в тому, що це одяг наступної ери.

Грим-макіяжі на показах Margiela стабільно радує неймовірними відтінками, здивувати вийшло і на цей раз. Поки багато хто захоплюється космосом, Пет Макграт винаходить хіпі-макіяж. Винаходить, звичайно, тому що справжні хіпі макіяжем не захоплювалися. Візажистка придумала ритуальну розмальовку в райдужних і павоподібних відтінках, форми якої натякають на дитячі малюнки.

Незважаючи на те що це ще одна колекція, що поєднує в собі безліч різних мотивів і естетик, макіяж для показу підібрали ефектний, але гранично простий: узор з перлин на обличчі імітує одночасно шолом і діадему. Загалом, макіяж продовжує захоплювати територію аксесуарів і прикрас - і це, мабуть, найкрасивіший тренд майбутнього (можливо, навіть найближчого).

І одяг, і макіяж на показі Chanel вражали красою виконання. Напівпрозорі сріблясті тіні, нанесені на всю повіку, римувався з великою кількістю сяючих матеріалів, а підводка розташувалася за останньою модою - між бровою і складкою повіка. Найзворушливіша деталь - пучки накладних вій на нижньому віці, що нагадують про 60-ті.

Вікторіанська тональність, що простежувалася в образах колекції Valentino, відбилася і в макіяжі: світла шкіра контрастує з бордовими вампірськими стрілками. Мабуть, самий, що називається, драматичний макіяж Паризького тижня моди.

Том Пешо, новий креативний директор марки з макіяжу, зрозуміло, придумував б'юті-луки для осінньолітнього показу нового сезону. Зупинився він у підсумку на мінімалізмі, виконавши його в оригінальній манері: чорні тіні на повіки моделей нанесені нарочито хаотично і асиметрично, гранж живий, а макіяж - це свобода.

Ріанна продовжує наступ на світ моди, що ж стосується гриму, на показах її колекцій візажисти і дизайнери теж підходять з фантазією. Субкультурний наліт був і в цьому виході: чорні сльози-потюпки, схематичні «вій», шкільні зачіски - чистий культ підліткової свободи.

У б'юті-образах показу Vanessa Seward поєднали кілька остромодних тенденцій відразу: ще не відшумів червоної макіяж очей, стиль 80-х і тяга до надмірностей. Дрейпінг, стрілки, смокі і яскрава помада лакової текстури - створює насичений грим-макіяж.

Панк-мотиви проявилися і в макіяжі на показі Junya Watanabe: кольорове волосся, зачіски родом з відомих субкультур і гротескність. Все разом схоже на фільм Дерека Джармена: бунт, але вкрай химерний і красивий.

Для показу Aalto візажисти придумали дуже гарний спосіб підкреслити очі. Густа і чітка обводка зустрічалася на подіумах останньої серії показів часто, але тут все повністю змінює уривчастість чорної лінії - ці прогалини на нижньому віці виявилися відмінними елементами для «дивного» і навіть футуристичного макіяжу.

Цього року двоє великих дизайнерів розкрили тему трешу: як в прямому так і переносному сенсі (першим з них став Джеремі Скотт). Вел Гарланд розважалася як могла, придумуючи різні форми кольорових обведень для очей; у волоссі моделі при цьому вплели картонні і целофанові упаковки. Тим часом Вів'єн Вествуд залишається королевою панку і іронії.

Ще одна фантастична колекція супроводжувалася начебто звичним, але тим не менше сверхефектним макіяжем - він натхненний сценічним гримом балерин і мотивами казок «1001 ночі». Чорні смоки до самих брів, приправлені бликами золота, гіпнотизують і навівають сотні інших асоціацій: від зоряної ночі до німого кіно.

Отже, як показує аналіз наукової та прикладної літератури грим виходить за межі театральної професії і стає невід'ємною складовою Fashion-індустрії. Створення гриму на подіумі - важлива частина при роботі над художньою концепцією колекції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Елдрідж Л. Краски. История макіяжа / Л. Елдрідж. Москва: «ОДРИ», 2015. 240 с. Вельфлин Г. *Основные понятия истории искусства: Проблема эволюции стиля в новом искусстве* / Г. Вельфин. - Санкт-Петербург: МИФРИЛ, 1994. - 428 с;
2. Ленский А. П. *Заметки о мимике и гриме* / Статьи. Письма. Записки. / А. П. Ленский. - Москва, 1950.
3. Лившиц П. Б., *Сценический грим* / П.Б.Лившиц. - Ленинград.-Москва, 1939.
4. Линда Мейсон. *Омлаживающий макіяж. Подробное руководство для женщин от 40 и старше* [Makeup for Ageless Beauty: More than 40 Colorful, Creative Looks for Women 40 and Over] / Мейсон Линда. - Москва, 2014. - 176 с.
5. Мельник М.Т. *Стиль: поняття та специфіка прояву в моді* / М.Т. Мельник [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://vuzlib.com/content/view/1560/62/> (Дата звернення - 19.04.2019 р.).
6. Пелагейченко М. Л., Філенко О. В. *З історії макіяжу. Макіяж як корекція форми та рис обличчя*. / М.Л. Пелагейченко, О.В. Філенко. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://mozok.click/1876-z-storyi-makyazhu-makyazh-yak-korekcyia-formi-ta-ris-oblichchya.html>
7. Раугул Р. Д. *Грим* / Р.Д.Раугул.. - Ленинград. - Москва, 1939.- 256 с.
8. *Словник української мови: в 11 тт.* / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. - К.: Наукова думка, 1970 - 1980. - Т. 9. - С. 697 - 698.
9. Станиславский К. С. *Моя жизнь в искусстве*. Собр. соч., т. 1. К.С. Станиславский. - Москва, 1954. - С. 113-125.
10. Елдрідж Л. *Краски. История макіяжа* / Л. Елдрідж - Москва: «ОДРИ», 2015 - 240 с.
11. Gabriela Hernandez *Classic Beauty: The History of Make-Up* Arglen, PA Schiffer Publ. Ltd. 2011.

REFERENCES

1. Velflin G. (1994). *Osnovnye ponjatija istorii iskusstva: Problemy jevoljucii stilya v novom iskusstve*. [Basic concepts of the history of art: The problem of the evolution of style in the new art]. St. Petersburg: MIFRIL.
2. Lenskiy A. P. (1950) *Zametki o mimike i grime* [Notes on makeup and make-up] / Stat'i. Pis'ma. Zapiski. Moscow.
3. Livshits P. B. (1939) *Stenicheskiy grim* [Stage makeup]. Leningrad.- Moscow.
4. Linda Meyson (2014). *Omolazhivayushchiy makiyazh. Podrobnoe rukovodstvo dlya zhenshchin ot 40 i starshe* [Makeup for Ageless Beauty: More than 40 Colorful, Creative Looks for Women 40 and Over]. Moscow.
5. Melnik M.T. *Styl': ponjattja ta specyfyka projavu v modi*. [Style: concept and specificity of manifestation in fashion], [online]. - Available at: <http://vuzlib.com/content/view/1560/62/> [Accessed 19 April 2019].
6. Pelageychenko M. L., Filenko O.V. *Z istorii makiyazhu. Makiyazh yak korektsiya formi ta ris oblichchya* [From the history of makeup. Makeup as a form correction and face rice.]. [online]. - Available at: <https://mozok.click/1876-z-storyi-makyazhu-makyazh-yak-korekcyia-formi-ta-ris-oblichchya.html> [Accessed 19 April 2018].
7. Raugul R. D. (1939) *Grim* [Makeup]. Moscow.
8. Bilodid I. K. ed. (1970 - 1980). *Slovyuk ukrai'ns'koi' movy: v 11 tt.* / AN URSSR, Instytut movoznavstva. [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vols. / Academy of Sciences of the USSR. Institute of Linguistics]. Kyiv: Naukova Dumka, Vol. 9, pp. 697 - 698.
9. Stanislavskiy K. S. (1954). *Moya zhizn' v iskusstve* [My life in art.]. Vol. 11 Moscow.
10. Eldridzh L. (2015). *Kraski. Istoriya makiyazha* [Paints. The history of makeup]. Moscow: «ODRI».

Stage makeup in fashion innovations

A. Momchylova

Abstract. The essence of stage makeup as a tool of the makeup artist creative potential manifestation in the context of fashion innovations of the XXI century has been defined in the article; the transformation of the "stage makeup" content in various literary sources and artistic practices has been traced; art, systematic, and complex analyzes of artistic-figurative stage makeup transformations in fashion have been carried out; characteristic features and main trends of fashion collections stage makeup have been pointed out.

Keywords: stage makeup, fashion, fashion innovations, makeup, makeup artist.